

Lesson 90

Panilew me' a'ahin duk panambung Tuhanin

Bahagi' 1

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Sinna isab kami sabab ka'am mapakale sigi-sigi si programa inin. Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin dangan-dangan duk karayaw tabangne ka'am supaya tahātibi lān pagtimbul bakas minemesnen.

Ellew inin duk si lesson mapaturulin niya' hinangte seddili amban me' lesson dehelluhin. Niya' me' **panilew** daran tinilew we' a'a. Iye hadja panambung kami hin **tasulat dem Kitab Masutsihin**, pegge' luwal hadja Lapal Tuhanin danta' te'edin mamandu'an kite bi dem kalindemanin. Sinulat hep dem Kitab Jabur, pa'inne: “*Lapalnun kuwe' peyita'an bettiskun duk kuwe' tiyew lānkun!*” (Jabur 119:105)

Na, kuwe'itu inin ne me' panilewin.

1.) Panilew tagna'in, inin: **Ine āgama me' a'a manulat me' lesson “Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan”?**

Tiggel ne kami inurungan we' Tuhanin pikilan miha mabennalin – hātinen **Mabennal amban Tuhanin**. Mabaya' kata'uhan kami para si di kami Lapal Tuhanin, iye Tuhan dembuwa'-buwa'in duk mabennalin. Matsa kami amban dem Kitab pahāp-hāp. Sinakup dem Kitab inin, Kitab Tawrat, Kitab Jabur, Me' Sulat Kanabihanin, duk Kitab Injil. Tasabut kami we' Isa AlMasi Manimbulin bakas sinulat sabab iye we' kēmon me' nabihin. Si Isa du kurban ga' niya' salla'-salla'nen duk kurban panambusanin, iye pangurungan we' Tuhanin muwasan utang duse tubu' Apu' Adamin, supaya kēmon makahagad si iyehin makajari ellum si pana'anan Tuhanin salama-lama. Isa AlMasi mapitu amban Tuhanin, iye hadja dendangan mam'o'o kite bi mapī hap Tuhanin. Ga' niya' ase-ase kami seddili amban iye.

Na, sine kami inin? Kami inin **a'a manuhut Isa AlMasihin**. Inēnan kami dem Kitab Kur'an “*Ahl al-kitab,*” hātinen *A'a tege Libruhin*. Me'

sinduwehin ēnande kami *Kristiyano* (atawa si bissā Inglis *Christian*) hātinen *a'a suku' pu si AlMasi*. Bang pa'inte we' Kristiyano kami, pa'essebante hadja ka'am we' ekka a'a ngēnan dide Kristiyano, saguwa' duma'in hātinen we' bennal siye kēmon a'a suku' pu si AlMasi. Ta'essebba ke eli'an sabab batang kayuhin bang ilebbagan dem bohe' duma'in hātinen we' manjari buwaye iyan? Sa miya'an du isab a'ahin bang tuhutne hadja addat duk bangsa me' Kristiyanohin, duma'in hātinen we' a'a nuhut AlMasi iye. Bang a'ahin magāgama, duma'in hātinen we' magtuhut te'ed iye duk Tuhanin. Luwal hadja Isa AlMasi makajari mam'o a'ahin pī si Tuhan. Iledjiki'an te'ed kami we' AlMasi Manimbul kamihih, Panuhutan kamihih duk Bagay kamihih! Hāp te'ed pangurung AlMasi kamihih, patapitne kami si Tuhanin, ubus ga'i ne kami tinalaw matey. Kahaba' ellew pakitehanne kami we' kapangandelan iye duk malasa iye si kami. Pegge' pangurung Tuhanin kami Panuhutanin Isa AlMasi, pangurungne isab kami kēmon mahāp para si umul salama-lamahin! Pegge' kami suku' si iye ne duk iye suku' si kami ne, kaduhulan atey kamihih!

2.) Na, panilew kaduweenen importante duk subey sinambungan pinapasti' te'ed. Inin panilewin: **Sasew te'ed pamikilkun. Bakas tabatsaku dem Kur'an we' dina'ak we' Nabi Muhammad kēmon me Muslimin subey siye kahagad si me' sinulat diyalem Kitab Tawrat duk Kitab Injil. Pahadjeku me' Kitab inin duk nagna' ne batsaku diyalemnen. Saguwa' inakahan ku we' me' bagayku we' ga'i ko' kapangandelan Kitab inin, pegge' pininda ne ko' hātinen duk niya' ne sala'ne. Pa'inde we' Kitab tabatsakun seddili ne amban Kitab tagna'in. Sa'ingge ne inin?**

Sōng sambungan kami ne panilew miya'an, saguwa' niya' dahu' tilew kami si me' a'a magpa'in we' ginanti'an hātinen duk we' niya' ne sala' me' Kitab me' nabi masaley. Amban udjung-po'onnen we' pina'in we' pininda Kitabin? Ine po'on panuksa'an mala'at inin? Akahanun kami, bang **sumiyan** pininda Kitabin? **Sine** maminda iyehin? **Intag** pangaganti'an iyehin? **Ine** diyalemne ginanti'anin? Niya' ke pureba, bisan dembuwa', we' pininda Kitab Masutsihin?

Bang bennal pihanu kahālan sabab Kitabin, takasuwa'nu du we' ipat Tuhanin du Lapalne Masutsihin, iye bakas dina'akne sinulat si me' nabihin duk inurangan siye pikilan bang ine subey sinulatden. Me' a'a magpa'in we' ginanti'an Kitabin, kahagad hadja siye si bissā hininang-hinang. Ga' niya' purebane we' pininda Kitabin. Saguwa' ekka pureba we' ga' pininda Kitabin.

Kuwe'itu niya' pe ibuhan me' Kitab masaley inenna' si me' museum duk university importante tu'u si dunya. Sinduwehin, me' jūd sinduwe-sinduwe hadja amban dem Kitab Injil duk sinduwehin isab tibu'ukan kitab Pagjanji'an Ba'ahuhin hātinen Kitab Injil. Ekka me' kitab inin

andang ne, panulat iyehin hatusan tahun ne dehellu amban masa Nabi Muhammad. Sali' du isab duk me' jūd dem kitab Pagjanji'an Tagna'in. Bang pagsali'nu me' kitab masaley duk me' kitab kuwe'ituhin, kitenu du we' inipat te'ed we' Tuhanin Lapalnen para si kite bi duk tewwa' pe. Kitab tabatsate ellew inin sali' du te'ed duk Kitab masa Nabi Muhammadin.

Sinulat we' me' nabihin bissā Tuhanin diyata' lambahan hininang amban kuwit hayep atawa amban me' bayu'-bayu'an jambangan bu ilikid. Si bangsa Yahudi, niya' me' a'a sinduwehin pandey te'ed nulat, lekkatde Lapal Tuhanin duk sulatde pī si kitab ilikid ba'ahu. Tinolo'an te'ed me' a'a manulat miya'an duk subey te'ed siye **pahatul-hatul supaya bugtu' we' kitab ilekkatin sali' te'ed duk kitab tagna'in**. Bang niya' sala'ne, pinaka'atan ne tibu'ukan kitabin! Me' bangsa Yahudi manulat inin, kahagadde we' bang ganti'ande Lapal Tuhanin kuwe' suleyande ngaganti'an Tuhanin! Kaw bakas takalebi sabab me' **kitab ilikid takasuwa' tapit si bihing Tahik Mateyin** tahun 1947. Kata'uhanbi ke we' me' kitab ilikid inin, me' jūd amban dem Pagjanji'an Tagna'in, ilekkat dahatus tahun ne dehellu amban inanakan Isa AlMasi? Saguwa' me' kitab masaley sali' du duk me' kitab ilekkat puwas de ngibu tahun amban panganak si Isahin! Ga' du pininda Kitabin!

Ga'i makajari we' niya' ngaganti'an Kitabin. Bang upama niya' mabaya' ngaganti'an Kitabin subey ganti'anne kēmon Kitabin. Ga'i makajari! Puwas masa AlMasihin, nagna' ilinda Kitabin we' me' a'a langkew pangadjj'nen amban bissā Hibrani, bissā Aram duk bissā Girik pī si **me' bayu'-bayu'an bahasa seddili**. Ga'i makajari we' niya' ngaganti'an kēmon Kitabin dem kēmon dunya! Kuwe'itu tibu'ukan Kitabin atawa me' jūd sinduwehin hadja niya' ne labi duwe ngibu bahasa. Inipat we' Tuhanin Lapalne Masutsihin, duk me' dara'akannen, lindade Lapalnen si me' bayu'-bayu'an bahasa dem dunya. Mabaya' hep Tuhanin we' kēmon me' a'ahin takalede Lapalnen duk di teyingede, tasabutde duk di pikilande, teyima'de duk di ateyde, duk siye timbul.

Ta'u ke Tuhan Mabalakatanin ngipat Lapalnen amban Nakura' Seyitan duk me' mamabaya' ngaganti'an iyehin bu jānan niya' sala'ne? Awe', ta'u iye ngipatne duk **bakas** ipatne ne! Hadje Tuhanin! To'o, kata'uhan kami we' kemuwe tagna' dunyahin sampay kuwe'itu suleyan Nakura' Seyitanin ngaganti'an Lapal Tuhanin – dem pikilan a'a! Upama, si jūd tagna' dem Kitabin takaletе we' pa'in Tuhanin pu Apu' Adam, pa'inne, “*Si ellew pamangannu buwa'ne miya'an iye ne ellew kamateynun!*” Saguwa' pasuwey Nakura' Seyitanin pina'in Tuhanin duk pa'inne pu Apu' Adam duk Sitti Hawa, pa'inne “*Ga'i du ka'am iyan matey!*” Sa miya'an suleyan Nakura' Seyitanin ngaganti'an Lapal Tuhanin. Kata'uhanbi hep, we' eddo' Apu' Adam duk Sitti Hawa kahagad si Nakura' Seyitanin duk kakande buwa' kayu mangga'i dina'ak kinakan si siyehin. Ka'ujudannen,

matey niyawaden duk baranden ngalamma ne duk ujud matey, sa bakas pina'in Tuhanin. Me' bagayku, kapangandelan Lapal Tuhanin. Nakura' Seyitanin luwal magdusta' duk ngakkal. Mabaya' Nakura' Seyitanin ngakkalan a'ahin supaya siye kahagad we' ginanti'an Kitabin. Saguwa' missā Panuhutanin Isa AlMasi, pa'inne, *“Kata'uhante bi we' kēmon tasulat dem kitabin ga'i te'ed pinda salama-lama.”* (Yahiya 10:35) *“Palabey hadja langitin duk dunyahin, saguwa' bang bissākun asal ga'i usa'.”* (Mateo 24:35)

3.) Kuwe'itu, inin panilew katellunen: **We'ey ēnanbi si Isa Anak Tuhanin. Bang Tuhanin, ga' niya' anakne duk ga' iye inanakan; hangkan sa'ingge si Isa Anakne?**

Daran ne sambungan kami panilew ma'importante inin, saguwa' sinna kami nambunganne balik. Bang kite awam sabab ma'importante inin, makamatey du! Bakas tinilew ne, pina'in, *“We'ey ēnanu atawa ēnanbi si Isa Anak Tuhanin?”* Ka'issa', pa'esseban kami me' mapakalehin we' duma'in kami mangagellal si Isa *“Anak Tuhanin”!* **Tuhanin** iye ngēnan si Isa **Anaknen!** Kaduwenen, ēn *“Anak Tuhanin”* **duma'in hātinen** we' maganda Tuhanin duk niya' anakne! Bakas takitete bi ne we' niya' hatusan ēn duk gellal si Isa dem Kitab. Me' ēn inin nabangan kite bi supaya tatasabutte bi bang sine iye. Upama, inēnan iye *“gawangin”*, saguwa' duma'in hātinen we' si Isa gawang hininang duk kayu atawa mital. Inēnan isab iye *“Kinakan mangurung Umulin”*, saguwa' duma'in hātinen we' si Isa kinakan kuwe' buwas duk kenna. Me' nabi Tuhanin ēnande AlMasihin *“Bili-bili Tuhanin”* saguwa' duma'in hātinen we' bili-bili iye. Arak du isab sa miya'an bang inēnan si Isa we' Tuhanin **Anakne.** Subey kata'uhanbi we' duma'in hātinen we' maganda Tuhanin duk niya' anakne! Bissā kupul iyan! Bang kite tahala' amban lahatte, bang patekka inēnan kite *“anak Pilipinas”* pegge' amban Pilipinas kite. Saguwa' duma'in hātinen we' Pilipinasin maganda duk tege anak! Sa miya'an du isab pangēn AlMasihin we' Tuhanin duk me' mala'ikatin duk me' nabihin *“Anak Tuhanin”*, pegge' pitu iye amban Tuhanin. Inanakan si Isa we' budjang. Ga' niya' samane manusiya'. Dehellu pe amban inanakan iye, andang ne iye ellum la'i si surga' pegge' *“Kalimat Allah”* iye, hātinen, **Lapalin** bakas la'i si Tuhanin tagna' ewwalley pe. Iye hep pina'in dem Kitabin, pa'inne:

“Ga' pe dunya inin pinapanjari asal andang ne Lapalin. Lapalin magdambuwa' duk Tuhanin duk Lapalin Tuhanin ne. Lapalin palahil tu'u si dunya tege baran manusiya' duk patenna' diyaleman manusiya'. Kēmon lasa duk bennal la'i si iye. Takite kami balakatnen duk sahayanen, duk balakatne duk sahayane inin talep si iye pegge' iye Anak Tuhan dembuwa'-buwa'in....Ga' niya' bakas ngite Tuhanin. Saguwa' pinakata'u Tuhanin si manusiya' we' Anakne dembuwa'-

buwa'in, pegge' asal Tuhan du iye duk magdembuwa' iye duk Samanen!" (Yahiya 1:1,14,18)

Si Isa Anak Tuhan Salama-lamahin, iye Lapal Tuhanin palahil si dunya magbaran manusiya'.

Ine Lapal Tuhanin? Kaw kew nambung we' Lapal Tuhanin Kitab Masutsihin iye bakas sinulat we' me' nabihin pegge' inurungan siye pikilan we' Tuhanin. Tewwa' iyan. Me' Sulat Kanabihanin iye Lapal Tuhanin para si kite bi – kuwe' sulat pinabo'ohan si kite bi we' Tuhanin. Saguwa' niya' tilewku si ka'u sabab bagaynu manamal mala'i si lahat talahin. Ine kahāpannun: we' nulat hadja bagaynun **bang piye sulat**, atawa pesōng hāp si ka'u bang piyu iye **magbaran** misita ka'u? Bugtu' pesōng hāp si ka'u bang piyu iye magbaran supaya ka'am makapagbissā-bissā magtāmpak. Arak du isab sa miya'an Tuhanin. Pegge' balakatan Tuhanin makajari hinangne bisan ine. Duk pegge' mabaya' iye we' kata'uhan a'a bang sa'ingge iye duk bang ine kabaya'annen para si kite bi, tapikilnu ke we' mabo'o sulat hadja iye atawa tapikilnu we' pitu iye magbaran misita kite bi? Me' bagayku, aka-aka mahāp minahalayak we' me' nabihin, inin, we' **di Tuhanin pitu misita manusiya' madusehanin!**

Diyalem Kitab Injil ta'ayate we' pinapitu we' Tuhanin amban surga' Lapalnen magbaran manusiya' supaya iye patenna' diyaleman a'a supaya siye tatimbulne amban duseden. A'a amban surga' miya'an Isa AlMasi. Patut si Isa inēnan Anak Tuhanin, pegge' Lapal iye magdembuwa' duk Tuhanin tagna'ley pe. Si Isa Anak Tuhan Salama-lamahin, neppu Tuhanin iye – pakita'une si me' a'ahin bang sa'ingge kawul-pi'il Tuhanin. Bang niya' lella bata'-bata' daran pa'inte, we' lekkup iye samanen! Sa miya'an du isab si Isa. Si Isa kuwe' patta' Tuhanin. Bang kata'uhante si Isa kata'uhante Tuhanin duk bang sa'ingge iye. Hangkan pina'in dem Kitab, pa'inne:

“Masa awalley Tuhanin daran magpasampay bissānen pitu si me' kapapu'anten bi me' Yahudihin duk magseddili-seddili pamasampayne bissāne si siyehin. Me' kanabihanin magpalata' bissānen. Saguwa' si me' ellew kuwe'itu inin, magpalata' bissānen si kite bi Anaknen. Iye mamapanjari alamin amban panganda'akan Tuhanin duk iye hep tapene' we' Tuhanin pangurunganne kēmon-kēmonin. La'i si iye takite sahaya Tuhanin duk lekkup te'ed iye neppu Tuhanin. Iye mangantanalan alam inin we' bissāne mabalakatanin. Duk pag ubus hinangnen supaya ta'ampun duse manusiya'in, manjari hap pi iye si surga' duk ningkolo' iye si kanawanan Tuhan Tamanan Mabalakatanin.” (Hibrani 1:1-3)

Niya' pe mabaya' pa'in kami si ka'am. Ga' du pa'in Tuhanin we' subey **tasabutnu** kēmon bang we'ey ēanne si Isa *Anakne* – iye

hadja pina'innen we' subey kew **kahagad**. Essebun we' Tuhanin iye mangurungan Nabi Da'ud pikilanin supaya sulatne dem Kitab Jabur, pa'inne: *“Magpadiyawa' ka'am si iye supaya ga'i iye astel si ka'am duk ka'am ga'i bessuwang papateyne, pegge' mura tekka astelnen. Saguwa' me' a'a mapatapit si iyehin pegge' iye pa'elliganden, hāp te'ed siye!”* (Jabur 2:11,12) Inurungan isab we' Tuhanin pikilan si a'a kawakilannen inēnan Yahiya supaya sulatne dem Kitab Injil, pa'inne:

*“Ekka pe me' hinangan maka'ulali' seddili tahinang si Isa si pagmatahan me' tindeggen, ga' tasulat na'an si kitab inin. Saguwa' me' sinulat matu'u inin, sinulat supaya du kahagadbi we' si Isa asal **AlMasihin ne, Anak Tuhanin, duk supaya ka'urungan ka'am umul salama-lama sabab sandelbi si iyehin.**”* (Yahiya 20:30,31) *“Sine-sine sandel si Anak Tuhanin ellum salama-lama. Saguwa' mangga'i masandel duk manuhut si Anak Tuhanin, ga' niya' umulne salama-lama. Bisan miya'an, pateteg si iye mulka' Tuhanin salama-lama.”* (Yahiya 3:36)

Hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin. Bang amban kahandak Tuhanin, pala'us kite bi nambungan panilewin si lesson balik.....

Karayaw iledjiki'an ka'am sasangbi mikil-mikil sabab pina'in amban dem Kitab inin:

“Kēmon manusiya'in kuwe' balili duk kēmon kabantuhanden kuwe' sumping sabet. Lanes du balilihin duk pagpag du sumpingin. Damikkiyan manusiya'in matey du duk ga'i layun. Saguwa' lapal Tuhanin teteg salama-lama!” (1 Petros 1:24,25)

Wassalam